N^er 84. ROK 1846. WTOREK 21 KWIETNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne różne uwagi
18	6	27" 4, 124	+ 6° 2	2, 02	PPł. Wschodni słaby	Chmury	mały Deszcz
	2	3, 315	10, 8	3, 06	Wschodni średni	,,	
	10	3, 300	5, 6	2, 56	Pn. Wschodni mocny	Pogoda z Chmurami	
19	6	3" 785	4°, 6	2, 11	PPł. Wschodni słaby	Pochmurno	Grad. Deszcz
	2	3 912	8, 1	2, 32	,, mocny	Chmury	
	10	4, 400	6, 2	2, 72	Wschodni słaby	Pochmurno	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Rocznica urodzin Najjaśniejszego Ferdynanda I. Cesarza Austryi wspaniałego Współprotektora W. M. Krakowa odbyła się tu przedwczoraj, to jest w dniu 19 kwietnia r. b. z świetną okazałością. Na nabożeństwie w kościele archipresbyteryalnym Panny Maryi i następnie odśpiewaném *Te Deum* znajdowali się JJWW. Jenerałowie i officerowie wojsk konsystujących w kraju tutejszym, JJWW. Rezydenci Trzech NN. Dworów Opiekuńczych i urzędnicy Władz krajowych. Mszę S. celebrował JW. Łętowski Biskup Administrator Dyecezyi Krakowskiéj. — Po skończoném nabożeństwie piechota i konnica Cesarsko-Austryackiego garnizonu stojącego w mieście Krakowie, przy odgłosie muzyki przeciągała w wzorowym porządku przez Rynek miasta napełniony tłumami widzów. — Na obiedzie danym przez Jego Excellencyą jenerała porucznika hrabiego Castiglione Naczelnika wojenno-cywilnego w Krakowie, znajdowało się wielu znakomitych gości wojskowych i cywilnych. Wyborna muzyka pułkowa Cesarsko-Austryacka, wykonywała arcydzieła muzyczne podczas uczty, wśród któréj Jego Excellencya wzniósł toast za zdrowie Najjaśniejszego Cesarza Austryi, którego rocznicę Urodzin obchodzono, i za zdrowie całéj Najjaśniejszéj Rodziny; — za zdrowie Najjaśniejszego Cesarza Rossyi, i Najjaśniejszego Króla Pruskiego, — następnie zaś za jedność i zgodę jakie panują między trzema wojskami Najjaśniejszych Protegujących Dworów, konsystującymi w kraju tutejszym. —

Pod tenże czas odbywała się uczta dla wszystkich PP. Oficerów tychże wojsk na wielkiéj sali redutowéj przy teatrze, — gdzie po godzinie 7méj dane było widowisko sceniczne. Pomiędzy aktami orkiestra wykonała hymn: »*Boże zachowaj Cesarza*« któremu towarzyszyły radosne okrzyki i śpiew licznie zgromadzonych Wojskowych Cesarsko-Austryackich.

Widowiska w teatrze. — 5go kwietnia *Napój Miłosny* opera Donicettego w dwóch aktach; — pomiędzy aktami panna Szuszkiewicz wykonała taniec zwany *Kaczucza* i w raz z celniejszemi artystami opery, po skończeniu przywołaniem i oklaskami zaszczycona; — dnia 13 w drugie święto wielkanocne, po raz dwudziesty szósty: *Córka półku* opera Donicettego; — dnia 19 *Belizaryusza* akt II. — *Berek zapieczętowany* komedyo-opera w 1 akcie, — *Krakowiak* tańczony przez pannę Szuszkiewicz, — *Papugi naszéj Babuni* komedyo-opera w 1 akcie, i *Tyrolienne*, tańczone przez 6 letnią Józię Hoffman. — Publiczność w tym dniu licznie zgromadzona przyjmowała z oklaskami grę i śpiewy artystów; — zaszczyceni przywołaniem: Pani Hoffman w roli Ireny, pan Szczepkowski w roli Alamira; po skończonéj pierwszéj komedyo-operze pan Ładnowski, — a po Papugach, Pani Hoffman; — tegoż zaszczytu doznały obie młode tancerki. —

Po jutrze, to jest we czwartek dnia 23 b. m., — po raz pierwszy: *Jan z Paryża* wznowiona opera Boyeldiego w dwóch aktach. Swietna wystawa, divertissement baletowe, i wybór artystów, w czterech głównych rolach, zapewniają téj operze korzystne powodzenie. W roli xiężny Nawarry występuje panna Bełcikowska, w roli pazia Oliviera pani Hoffmann, w roli Jana z Paryża pan Szczepkowski, — a Seneszala przedstawi pan Stysiński.

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 14 *Kwietnia*. —

N. Pan, na przedstawienie JO. Xcia Na-

miestnika w Królestwie, udzielić raczył p. Julii z Zabiełłów hrabinie Grabowskiéj, wdowie po Stanisł. hr. Grabowskim, kontrollerze jlnym prezyd. w N. izbie obrach., członku rady admin. Król., tudzież czterem ich córkom: Antoninie, Maryi, Michalinie i Felicyi, hrabiankom Grabowskim, przez wzgląd na 32 letnią męża i ojca ich służbę, niemniéj na niezachwiane przywiązanie jego do tronu, pensye: dla wdowy w ilości rs. 3600, dla każdéj z córek zaś po rs. 900 rocznie i do śmierci, pomimo wejścia w związki małżeńskie.

JO. xiężna Warszawska powróciła do Warszawy z Petersburga.

Jak w latach poprzedzających tak i w czasie tegorocznych świąt Wielkanocnych zabawy urządzone dla publiczności na placu Krasińskich zwabiły jak zwykle bardzo licznych widzów i uczęstników. O nagrody na szczytach słupów zawieszone ubiegało się bardzo wielu; z nich dwaj wdrapawszy się na szczyty słupów, objawili nieposolitą zręczność i siłę, i umieszczone na nich zabrali nagrody. Pierwszym był Franciszek Skrzeczkowski, czeladnik mularski, lat 22 liczący, rodem z Warszawy, dostał się na szczyt słupa w niedzielę; z drugiego słupa zabrał nagrodę wczoraj Adam Dobiecki z fabryki tabacznéj, lat 18 liczący, zamieszkały w Mokotowie.

— *Petersburg* 31 *Marca.* —

Gubernator wojenny Kazański, jenerał piechoty Szypow 1, mianowany został Senatorem w departamentach Moskiewskich Senatu Rządzącego, z zachowaniem stopnia jenerała-adjutanta J. C. K. Mości.

Dnia 20 b. m. zakończył tu życie najdawniejszy z członków Akademii Cesarskiéj, Akademik zwyczajny, rzeczywisty Radca Stanu Piotr Zagórski.

Na przedstawienie Namiestnika Królestwa Polskiego o Pomocniku Naczelnego Prokuratora Xgo Departamentu Rządzącego Senatu, Radzcy honorowym Karnickim, i Ministra Sekretarza Stanu o urzędniku Kancellaryi Sekretaryatu Stanu tegoż Królestwa, Sekretarzu Kollegialnym Raselli, N. Cesarz Jmć raczył rozkazać podwyższyć: Karnickiego do rangi Assessora Kolegialnego, a Raselli do rangi Radzcy honorowego.

— *Moskwa* 31 *Marca.* —

Przemowa do Najprawowierniejszego Cesarza Mikołaja Pawłowicza przed wstąpieniem Jego Cesarskiéj Mości z JJ. CC. WW. WW. Xiążętami Mikołajem i Michałem Mikołajewiczami, do Soboru Wniebowzięcia, dnia 9 marca 1846 r. miana przez członka Synodu Filareta, Metropolitę Moskiewskiego: »*Najprawowierniejszy Monarcho!* I po długich podróżach Twoich, podjąłeś trud nowéj podróży, wspomniawszy ojcowskiem sercem o swym staro-stołecznym grodzie. Śmiemy powiedzieć, i my towarzyszyliśmy Tobie, nietylko do granic Rossyi, ale i do odległych krajów Europy, przeprowadzając Cię naszą serdeczną troskliwością, naszemi błagalnemi życzeniami, polegając wreszcie na ochraniającą ciebie opatrzność. Teraz dzięki składamy Bogu za Twe opiekuńcze do nas zbliżenie się, za radość z oglądania Twego oblicza, z temi nowemi kwiatami Twoich i naszych nadziei, i błagamy Go, aby ziścił zabłysłą nadzieję cieszenia się jeszcze we spół z ponawianych i pomnażanych Twoich radości.«

— *Lwów* 15 *Marca.* —

Inkwizycya ujętych powstańców, szybko postępuje naprzód, i wkrótce spodziewamy się ogłoszenia rezultatu takowéj. Przyjęto trzy kategorye, wedle których w osądzeniu winowajców postąpić zamierzają, a mianowicie: do pierwszéj klasy policzono hersztów, którzy karą śmierci dotknięci być mają; w drugiéj klasie mieszczą się osoby mające uledz krótszéj lub dłuższéj karze więzienia; w trzeciéj nareszcie ci, którzy z kraju wydaleni zostaną.

(*Gaz. Pow. Prus.*)

— *Wiedeń* 28 *Marca.* —

W przyszłe lato, Węgry obchodzić będą jednę z uroczystości, o jakiéj nie wspominają dzieje tego kraju. Ze wszystkich Palatynów królestwa, żaden nie piastował téj wysokiéj godności przez pół wieku, wyjąwszy teraz J. C. W. Arcy Xięcia Józefa, który został wybrany Palatynem Królestwa dnia 21go marca 1796, a który przeto rozpoczął w tych dniach 51 rok administracyi, tak płodnéj w wielkie rezultata, 50 ostatnich lat są jednym z najważniejszych okresów historyi węgierskiéj.

— *Paryż* 5 *Kwietnia.* —

Xiążę Joinville powrócił z wycieczki do Brest i za kilka dni uda się do Tulonu.

Na przyszłych posiedzeniach izba deputowanych ma się zajmować głównie kolejami żelaznemi, do których projekta są już wypracowane. Jeżeli ich roztrząśnienie, jak sądzą, w tym roku ukończone zostanie, kapitały przeznaczone dla wszystkich na teraźniejszém zgromadzeniu pozwolonych kolei żelaznych wynosić będą 700 milionów, które w 5ciu latach mają być złożone. Rozpoczęte już koleje żelazne licząc i Lyonsko-Avignońską, obejmują już 3280 kilometrów i wymagają kapitału 1,160,000,000 fr., z których zaledwie czwarta część jest złożona. I ta summa musi w pięciu latach być wypłacona i po większéj części dopełniona będzie przez towarzystwa. Wszystkie przeto koleje żelazne na następne pięć lat wymagają fr. 1,860,000,000.

Courrier francais pisze, że dom Rotschildów nie tylko we Francyi ale i na całym stałym lądzie zapewnił sobie monopol tabaki przez to, że zbiory tabaki w Ameryce przez swych ajentów na kilka lat zakupił. Na tę spekulacyę użyć miał 30,000,000 fr.

Na dzisiejszéj giełdzie zniżyły się kursa rent francuzkich i akcyj kolejowych. Lubo angielskie Console pozostały bez zmiany, mówiono jednak o nowem finansowem w Anglii przesileniu i o nowych sprzedażach akcyj kolejowych na rachunek angielskich kapitalistów.

Wielkie nadzieje, jakie sobie przez niejaki czas wróżono dla handlu, żeglugi i przemysłu francuzkiego z poselstwa p. Lagrenée do Chin i z zawartego traktatu handlowego z Chinami, zaczynają znikać. Chińczycy nie spożywają w ogólności prawie żadnych płodów francuzkich, które tylko u Europejczyków znajdują odbyt, liczba których w Chinach jest bardzo mała. Anglicy naprzeciw Chińczyków, znajdują się w zupełnie innem daleko pomyślniejszém położeniu, i dla tego znaczne odbywają z niemi interesa. To ztąd pochodzi, że tak ważny płód chiński, herbatę, w wielkich ilościach konsumują, a z drugiéj strony towary bawełniane daleko taniéj produkują niż Francuzi. Te dwa artykuły są podstawą całego handlu z Chinami. Surowy jedwab mógłby być wprawdzie i do Francyi wyprowadzany, gdyby francuzkie okręty znalazły frachty, aby dostać się do Chin; ale ten artykuł zbyt mało zajmuje miejsca, aby mógł wielkiéj żegludze znacznych dostarczyć frachtów. Znalazłyby się jeszcze niektóre obszerniejsze artykuły, jak np. drzewo różnego rodzaju, korzenie, ryż, a szczególniéj cukier. Ale coby na to powiedziały osady francuzkie, gdyby ujrzały taką konkurencyę. Uderzającém jest, że dawniéj bandery francuzkie podobnie jak innych narodów powiewały w Kantonie; od czasu zawarcia traktatu nie widać tam żadnego francuzkiego okrętu.

— *Londyn 2 Kwietnia.* —

Wczoraj po południu, zaraz po nadejściu depeszy z Indyj Wschodnich, 52 wystrzały działowe zwiastowały Londynowi ostatnie wielkie zwycięztwo anglików nad Sykami pod Sobraon. Dziś w czasie parady odczytany zostanie wojsku raport.

Według wiadomości z Liverpoolu, urządzają tam parową żeglugę do Brazylii, która utrzymywana będzie za pomocą 8 parostatków opatrzonych szrubami Archimedesa. Jeden z budujących się parostatków spuszczony niedawno został z warsztatu.

— *Dnia 3 Kwietnia.* —

Izba wyższa wczoraj, a izba niższa dziś uchwaliły jednozgodnie podziękowanie angielsko-wschodnio-indyjskiemu wojsku za bitwy pod Aliwal i Sobraon. Wiadomo, że pierwszą z nich wygrał jenerał Smith, którego zasługi wyliczając p. Peel, wymienił wszystkie bitwy, w jakich dotychczas tenże jenerał miał udział: a mianowicie przy zdobyciu Montevideo i Buenos Ayres, na półwyspie począwszy od bitwy pod Vimeirą aż do bitwy pod Corunną; daléj pod Coa, pod Sabugal, pod Fuentes d'Onor; przy oblężeniu Ciudad-Rodrigo z Badajoz, pod Salamanką, pod Vitoryą, pod Orthes, przy Pirenejach, pod Tuluzą, pod Washingtonem, pod New-Orleans i pod Waterloo, a wszędzie zaszczytnie się odznaczył. P. Peel zawiadomił następnie izbę, że królowa postanowiła tak jenerał-gubernatora Hardinge, jak i naczelnego wodza Hugh Gough, którzy w wojnie z Sykami dali rzadki dowód zgody i jedności, pomimo różnicy ich stanowiska, i przez to przyczynili się bardzo wiele do odniesionego zwycięztwa, wynieść na godność parów, to jest pierwszego na vicehrabiego (Viscount), drugiego na barona.

Dzisiejsza *Gazette* zawiera długą listę awansów tak w angielskiem jak we wschodnio-indyjskiem wojsku.

— *Dnia 4 Kwietnia.* —

Na wczorajszém posiedzeniu izby niższéj toczyły się dalsze rozprawy nad pierwszem odczytaniem bilu przeciw gwałtom w Irlandyi, ale znowu nie doszły do końca i pierwsze odczytanie znowu odroczone zostało.

Izba wyższa zajmowała się głównie interesami kolei żelaznych i innemi przedmiotami miejscowego interesu.

Długość wielkanocnych feryj w parlamencie jeszcze nie jest oznaczona. P. Peel oświadczył wczoraj, że dopiero w wielki czwartek zaproponuje odroczenie izb na po święta. Sądzą, że już d. 13 b. m. izba niższa rozpocznie na nowo swe prace.

Zwycięztwa w Indyach wschodnich przez kilka dni zwracały wyłącznie uwagę publiczną, która teraz zwraca się znowu na wewnętrzne interesa kraju. Nowy bil zbożowy, który od dwóch miesięcy przedłożony jest izbie niższéj, i irlandzki bil przeciw gwałtom, który przeszkodził postępowi owego bilu, są znowu główniemi przedmiotami publicznego interesu. Ale żałują bardzo, że naturalny opór przeciw irlandzkiemu środkowi, którego nawet pierwsze odczytanie nie mogło nastąpić, zpowodował zwłokę w ostatecznem przyjęciu nowego prawa zbożowego, przez stan handlowy z niecierpliwością oczekiwanego.

W liczbie dokumentów urzędowych złożonych świeżo Parlamentowi, znajdują się wykazy stanu marynarki kupieckiéj angielskiéj. Z nich daje się widzieć, że po rok zeszły 1845 było okrętów kupieckich 31,320, podejmujących 3,637,231 tonn, a na nich 216,350 ludzi ekwipażu. W tymże roku wartość towarów wywiezionych z Anglii wyniosła 58,584,292 funt. st. Dochód z cła przywozowego i wywozowego, 22,504,821 funt., w téj liczbie od przywozowego zboża 1,098,362 funt. st.

Donoszą o śmierci jenerała Stratford Saunders, jednego z najznakomitszych weteranów wojska angielskiego. Wszedłszy w służbę jako niższy oficer w r. 1779 skończył swój zawód w 84 roku swego życia, po wyświadczeniu wielu ważnych usług dla kraju.

Cztery pyszne konie arabskie najczystszéj krwi, przysłane z Bombay w podarunku dla Królowéj Wiktoryi od sir Dżamsetżee Dzedżeebhoy, przedstawione zostały Jéj Królewskiéj Mości przez Hr. Ripon i sir H. Willock, prezesa kompanii indyjskiéj. Te prześliczne konie pokryte były czaprakami z najcieńszego kaszmiru przyozdobionemi początkowemi literami V. R. pod koroną królewską, oraz herbem pana Dżamsetżee, który przysłał nadto wielkie pudełko z szczerego złota bogato przyozdobio-

ne, które zawierało próbki płodów z fabryk wschodnio-indyjskich.

— *Bombaj 3 Marca.* —

Zaraz po zwycięztwie otrzymanem nad Sykami, jlny gubernator, który lubo bez oznaczonego dowództwa, znajdował się tu znowu w walce; — przyjął delegowanych od Gulab Singa, których dotychczas widzieć wcale niechciał. Ale i teraz otrzymali odpowiedź na propozycye swoje, że w Lahorze dalsze nastąpią układy. Jeszcze w nocy z d. 10 na 11 lutego wojska angielskie zaczęły przechodzić przez Sutlecz; d. 14 jlny gubernator stanął z wojskiem w Kussubr; o 32 mil od Lahory; w tym też dniu całe wojsko angielskie wkroczyło do Pendżabu. Mówią, że Gulab Sing chce sam udać się do obozu angielskiego, i że posłano mu na eskortę pułk ułanów; brygadyer Wheeler przeszedł z Ludiany przez rzekę d. 17-i zajął bez oporu miasto Philur. — Dnia 14 lutego wydał jlny gubernator proklamacyę, z której okazuje się, że przynajmniéj na teraz, rząd angielski nie zamierza opanować Pendżabu. P. Hardinge ogłasza bowiem, że zamiarem jego jest pokonanie zupełnie wojska Syków uczynić na przyszłość nieszkodliwemi; dla tego też koszta wojenne mają być przez tych opłacone, co wojnę wywołali i aż do tego czasu wojska angielskie zajmować będą kraj Pendżab. Po zwróceniu zaś kosztów i po ustanowieniu silnego rządu, wojska opuszczą Pendżab, oprócz prowincyj pomiędzy Sutleczem i Beas, które przechodzą na własność kompanii wschodnio-indyjskiéj.

Ostatnie doniesienia z saméj Lahory opowiadają o powszechnéj niezgodzie, jaką spowodowało powodzenie oręża angielskiego z jednéj, i ukazanie się Gulab Singa z swemi góralami z drugiéj strony. Królowa matka otrzymała wiadomość, że Gulab Sing powziął plan strącenia jéj i Maharadży i objęcia rządów jako wezyr w imieniu osadzić się mających na tronie dzieci Szir Singa. Rani postanowiła zatem kazać zamordować tak Gulab Singa jak i dzieci Szir Singa. Ale Gulab uniknął pułapki, a Rani musiała nawet uznać jego przewagę i mianować go wezyrem. Tymczasem coraz bardziéj zatrważające wiadomości nadchodziły od rz. Sutlecz o pomyślności oręża angielskiego, a zarazem wybuchły wewnątrz powstania, co spowodowało Gulab Singa do wysłania posłów do p. Hardinge w celu zawiązania układów. Posłowie ci wrócili nic nie wskórawszy. Dnia 8 lutego, kiedy powyższe wiadomości wychodziły z Lahory, usiłowano stolicę postawić w stanie obrony.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 19 do dnia 20 Kwietnia.

Blaski Leopold ob., Karliński porucz. ces. ros., Rhan Emir, Potockie Józefa i Aniela ob., Chronowski Kanty ob., Kubiczek Jakób, Chronowski Józef ob., Gall Ludwika, z Polski; — Wejssembach b. major kr. pr., Mergassoff Alexander porucz. ces. ros., Taussig Anna, Królikiewicz Aniela ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Pache Regina, Wolski Artimin porucz. ces. ros., do Polski; — Böther Edward, do Galicyi; — Günther Teodor. Jaserich, Koschel, Poniński hr., Grabe kapitan kr. pr., Szymoński porucz. kr. prus., do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 1321.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI
W SENACIE RZĄDZĄCYM
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Odnośnie do §. 90 Urządzenia Budownictwa z dnia 10 Listopada 1841 r. Nr. 6039 D. G. S. podaje do powszechnéj wiadomości, iż pod d. 28 Października 1844 r. Nr. 5311 D. G. udzielony został z strony Rządu tutejszego P. Pawłowi Barańskiemu Patent na Budowniczego ukwalifikowanego do trudnienia się praktyką budowniczą prywatną.

Kraków d. 28 Marca 1846 roku.

Z. Prezydującego
Szpor.
Referendarz L. *Wolff.*

NOTARYUSZ PUBLICZNY.
Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Zawiadamia iż w moc Reskryptu Trybunału z dnia 18 b. m. i r. Nr. 1890 w dniu 23 kwietnia 1846 r. o godzinie 9 z rana, w kamienicy pod L. 21 na Stradomiu rozpocznie się sprzedaż przez publiczną licytacyą, w drodze pertraktacyi spadkowéj po Janie Mallner, dwóch beczek cytryn i pomarańczy, a to za gotową srebrną monetę.

Kraków dnia 20 Kwietnia 1846 r.

Franciszek *Jakubowski.*